

Statenmededeling

Onderwerp

Rapportage bestuursopdracht arbeidsmigratie

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4418940

PS: 4418940

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Beantwoording Motie 61a Arbeidsmigratie d.d. 20 april 2018

Aanleiding

Op 20 april 2018 werd door Provinciale Staten Noord-Brabant Motie M61a Arbeidsmigratie aangenomen. Deze werd op 26 maart 2018 voorafgegaan door Statenvragen over signalen uit de samenleving, die wijzen op groeiende problematiek omtrent arbeidsmigranten. De motie gaf de volgende drieledige opdracht:

- in samenwerking met de Brabantse gemeenten, Het PON en BrabantAdvies, inzichtelijk te maken welke knelpunten er bestaan als het gaat om het brede maatschappelijke vraagstuk arbeidsmigratie;
- te beschrijven welke rol de provincie dient te spelen bij arbeidsmigratie;
- voorafgaand aan de behandeling van de begroting voor 2019 aan Provinciale Staten voorstellen te doen over de rol van de provincie als het gaat om de maatschappelijke opgave arbeidsmigratie.

In de context van motie M61a is een arbeidsmigrant een buitenlandse EU-burger die zich in Noord-Brabant vestigt om werk voor laagopgeleiden te verrichten. De migrant is afkomstig uit Midden- of Oost-Europa en woont meestal tijdelijk in Nederland. Wat betreft de verblijfsduur van arbeidsmigranten worden drie varianten gehanteerd:

- kort verblijf of shortstay (3-6 maanden),
- middellang verblijf of midstay (6 maanden tot 3 jaar)
- lang verblijf of longstay (langer dan 3 jaar)

Doordat bij de eerste twee categorieën steeds een blijvende beweging is in het komen en gaan, is er sprake van zogenoemde continue tijdelijkheid en wisselend verblijf.

Hoogopgeleide expats (kenniswerkers met hoog inkomen), grenswerkers en statushouders vallen vanwege hun afwijkende karakteristieken en beleidsmatige benadering niet onder de hier beschreven groep arbeidsmigranten.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4418940

PS: 4418940

Het resultaat van de bestuursopdracht is weergegeven in bijgevoegde provinciale rapportage waarin knelpunten en oplossingsrichtingen in kaart zijn gebracht en aanbevelingen voor de rol van de provincie zijn gedaan. Vele partijen hebben hieraan bijgedragen door het delen van hun kennis en ervaringen: onderzoeks- en adviesbureau Het PON, 51 Brabantse gemeenten, werkgevers organisatie VNO-NCW Brabant Zeeland, land- en tuinbouworganisatie ZLTO en BrabantAdvies. De provinciale rapportage en voorgestelde maatregelen worden dan ook breed gedragen door de betrokken partijen. Ook is recente literatuur geraadpleegd en zijn uitzendbureaus, bedrijven, huisvesters, belangenorganisaties en experts geïnterviewd.

Bevoegdheid

Kennisnemen van de beoogde aanpak rond arbeidsmigratie vanuit uw controlerende rol.

Kernboodschap

1. *Arbeidsmigranten zijn belangrijk voor de Brabantse samenleving.*

De Brabantse samenleving vergrijsst en ontgroent. Daardoor zijn er steeds minder werkende Brabanders en steeds meer niet-werkende Brabanders. Deze demografische ontwikkelingen maken arbeidsmigratie een belangrijk thema. De inzet van arbeidsmigranten is noodzakelijk om het arbeidspotentieel en daarmee de economie en onze kwaliteit van leven op peil te houden. Zonder arbeidsmigranten zouden Brabantse bedrijven hun productie moeten beperken of zelfs volledig stopzetten. Dat komt onder andere omdat er structureel onvoldoende personeel te vinden is in de eigen regio. Dit is met name het geval in de agrarische sector, logistiek en (voedingsmiddelen)industrie.

Arbeidsmigranten dragen ook indirect bij aan de economie. Doordat zij een deel van de Brabantse economische activiteit (mede) mogelijk maken, hebben zij een algemeen positief effect op de werkgelegenheid. Denk hierbij aan extra bedrijvigheid bij toeleveranciers of bijkomende coördinerende en leidinggevende functies. Daarnaast drukken zij de consumentenprijzen.

2. *De problematiek rondom arbeidsmigratie is uiterst urgent en vergt een adequate integrale aanpak.*

Zowel kwantitatief als kwalitatief is een dringend tekort aan goede huisvestingplekken die aansluiten bij de verblijfsbehoeftes. Mede hierdoor ontstaan sociale problemen in de leefomgeving, zoals precare woonomstandigheden, te veel bewoners in één pand en overlast in de woonwijken. Ook wordt het probleem niet integraal aangevlogen, waarmee integratie, huisvesting, economische baten en sociaal-maatschappelijke gevolgen niet in samenhang worden overwogen. Tot slot

is er een gebrek aan kennis en capaciteit bij (huisvesting)casuïstiek omtrent arbeidsmigranten. Er is sterke behoefte aan advies, expertise, menskracht en ondersteuning.

3. *De voorgestelde aanpak bestaat uit twee maatregelen.*

1. Het inrichten van een bestuurlijke regiegroep:

De provincie organiseert en faciliteert in samenwerking met haar partners een "bestuurlijke regiegroep" onder leiding van twee gedeputeerden. (Ruimte en Economie). Zij zijn het aanspreekpunt voor het thema binnen en buiten de provinciale organisatie. De regiegroep wordt ondersteund vanuit diverse beleidsvelden van de provincie. Daarnaast neemt een afvaardiging van stakeholders deel (waaronder gemeenten en marktpartijen). Ook kunnen experts worden ingeschakeld. De regiegroep heeft als doel het opheffen van knelpunten bij arbeidsmigratie. Zij houdt zich bezig met concrete casuïstiek (die uit het veld wordt aangereikt), roept per vraagstuk de benodigde partijen bijeen en voorziet in doorzettingskracht bij het aanreiken en bevorderen van oplossingen. De regiegroep werkt actiegericht, op (sub)regionale schaal, zoveel mogelijk binnen bestaande programma's en maakt gebruik van bestaande netwerken, zowel provinciaal (o.a. het Bouwplatform Brabant) als in de (sub)regio's.

De regiegroep zorgt in haar werkzaamheden voor:

- het creëren van draagvlak voor de (sub)regionale samenwerking en afstemming over de opgaven;
- het informeren van betrokken partijen over mogelijkheden die onder meer de provincie heeft om oplossingen mee te ondersteunen;
- het aanjagen van experimenten en maatwerktrajecten;
- het delen van kennis en het uitwisselen van goede voorbeelden en geleerde lessen;
- het uitvoeren van lobbyactiviteiten richting Rijk en gemeenten.

2. Het maken van regionale afspraken:

De provincie agendeert en maakt afspraken over het thema arbeidsmigranten op de bestaande (sub)regiotafels en RRO/ Ontwikkeldagen, waarin provincie, gemeenten, waterschappen en marktpartijen zitting hebben:

- De provincie trekt samen met o.a. gemeenten op bij ontwikkeling en realisatie van voldoende en passende huisvestingoplossingen voor arbeidsmigranten. Iedere doelgroep heeft eigen behoeften en vraagt om specifieke oplossingen: voor shortstay en midstay arbeidsmigranten moet huisvesting vooral gezocht worden in middelgrote en grootschalige logiesvoorzieningen dicht bij het werk, voor longstay (en midstay) zijn vooral reguliere woningen in woonwijken in beeld.
- De provincie stimuleert dat gemeenten bij de uitgifte van bedrijfskavels in hun voorwaarden afspraken met werkgevers maken over de huisvesting van benodigde arbeidsmigranten, zodat dit aspect is geborgd vóórdat de bedrijven zich vestigen.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4418940

PS: 4418940

- De provincie gaat met werkgevers en uitzendbureaus in gesprek over hoe zij gekoppeld aan het aantrekken van arbeidsmigranten ook kunnen zorgen voor voldoende adequate huisvesting voor deze groep.
- De provincie stuurt erop dat gemeenten in de voorbereidende fase van vestiging afspraken maken met werkgevers over leefbaarheid en toezicht volgens de geldende normen.
- De provincie stuurt erop dat gemeenten adequaat toezicht houden en handhaven op naleving van gemaakte afspraken.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4418940

PS: 4418940

In bovengenoemde maatregelen zijn de meeste aanbevelingen uit het veld meegenomen. Andere aanbevelingen worden als aandachtspunt meegenomen in de huidige werkzaamheden van de provincie of nader onderzocht op haalbaarheid, toegevoegde waarde en kosten-baten.

De provincie zal waar mogelijk onderwerpen laten agenderen op de landelijke overlegtafel Arbeidsmigratie zoals datakoppeling in de aanpak van fraude.

Consequenties

Met de voorliggende aanpak wordt de actuele problematiek rondom arbeidsmigranten in Noord-Brabant adequaat en met urgentie geadresseerd.

Het instellen van een bestuurlijke regiegroep en het maken van regionale afspraken versterken de kracht van de netwerksamenwerking, de uitvoering door de regio's en het op gang brengen van nieuwe ontwikkelingen. Hiermee wordt bijgedragen aan het opheffen van de knelpunten arbeidsmigratie en het vergroten van het maatschappelijke draagvlak.

Voor het inrichten van de bestuurlijke regiegroep is inzet nodig van inhoudelijk specialisten uit de bestaande organisatie vanuit Ruimte, Economie, Veiligheid, Leefbaarheid. Zij sluiten aan bij de regionale tafels voor het maken van afspraken met de partners. Zo kunnen zij voor een periode van tenminste 2 jaar werken aan duurzame oplossingen. Werkzaamheden omvatten ontwikkeling, implementatie en onderhoud, totdat de nieuwe werkwijze is ingebed in bestaande structuren.

Naar verwachting zullen de kosten van het inrichten en ondersteunen van de bestuurlijke regiegroep en de inzet aan regionale tafels per jaar 300.000 euro bedragen. Dit betreft uren en inzet van proces- en onderzoeksmiddelen. In totaal beslaat het 600.000 euro voor de looptijd van 2 jaar. In de begroting 2019 wordt een voorstel opgenomen voor de allocatie van de benodigde middelen.

Europese en internationale zaken

Het Europese regelgevende kader wordt bij de uitwerking meegenomen.

Communicatie

Partners die hebben bijgedragen aan de rapportage zijn over de uitkomsten geïnformeerd gelijktijdig met uw staten. Hun bijdragen (bouwstenen) worden openbaar gemaakt en gepubliceerd op brabant.nl/arbeidsmigranten.

Datum

25 september 2018

Documentnummer

GS: 4418940

PS: 4418940

Vervolg

De tijdshorizon van deze maatregelen is 2 jaar, daarna worden deze maatregelen geëvalueerd en gekeken of een vervolg nodig is. Allocatie van de benodigde middelen volgt via de begroting 2019, waar de kosten nader worden uitgewerkt en onderbouwd.

Bijlagen

1. Motie Arbeidsmigratie(M61a)
2. Digitale medialijs
3. Rapportage Motie Arbeidsmigratie
4. Bouwsteen 1 Europa Rijk en provincie
5. Bouwsteen 2 Het PON
6. Bouwsteen 3 Gemeenten
7. Bouwsteen 4 VNO-NCW Brabant Zeeland
8. Bouwsteen 5 ZLTO
9. Bouwsteen 6 BrabantAdvies

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer J.W. Stad, (073) 681 29 89, jwstad@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw P.C.J.M. van Meeteren - van de Riet, (073) 681 28 08, pvmeeteren@brabant.nl.